

Haqq-ədələt, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Qarabağ cəbhəsində döyüş əməliyyatlarının başlandığı bir aydan artıq müddətdə Azərbaycanın dinc əhalisinə qarşı törədilən irimiq yaşlı hücumlar işğalçı ölkənin xalqımıza qarşı 30 ildən bəri davam edən etnik təmizləmə, soyqırımı və dövlət terrorizmi siyasətinin dünyanın gözü qarşısında qanlı müharibə cinayətləri ilə davam etdirildiyinin danılmaz göstəricisidir. Ermənistan silahlı qüvvələrinin yaşayış məntəqələrimizi ağır artilleriya qurğularından və raket sistemlərindən atəşə tutması nəticəsində indiyədək 90 nəfərdən artıq insan həlak olub, 400-dək mülki insan yaralanıb. 7 ailə bütünlüklə məhv edilib, 2 ailədə uşaqlar valideynlərini itirib.

Sentyabrın 11-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhə zonasından xeyli kənarda yerləşən, Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncənin mərkəzi hissəsindəki çoxmənzilli yaşayış binasının gecə saatlarında raket atəşinə tutması nəticəsində 5-i qadın olmaqla, 10 nəfər həlak olub, 16 qadın, 6-sı azyaşlı olmaqla 34 nəfər yaralanıb – onlardan 10 nəfəri məktəblidir. Ermənistanın silahlı qüvvələri sonrakı günlərdə də beynəlxalq hüququn bütün prinsiplərini, o cümlədən, 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyalarının əsas norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozmaqla dinc azərbaycanlı mülki əhalinə qarşı cinayət əməllərini törətməkdə davam etdirir.

Oktyabrın 15-də təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələrinin Tərtərdə dəfn mərasimi zamanı qəbirstanlıq atəşə tutması nəticəsində 4 nəfər həlak olub, 4 nəfər xəsarət alıb. Oktyabrın 17-də gecə saat 1-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Gəncəni raket atəşinə tutması nəticəsində 52 dinc sakin xəsarət alıb, 13 nəfər həlak olub ki, onların arasında 4-ü qadın, 3-ü azyaşlı uşaqlardır. Ümumilikdə, Ermənistan ordusunun Gəncəyə oktyabrın 4-də, 11-də və 17-də raket və ağır artilleriya hücumları nəticəsində 10-u qadın, 6-sı uşaqla olmaqla, 26 nəfər həlak olub, 138 nəfər yaralanıb.

Beynəlxalq birləşmiş cəzasızlığından istifadə edərək faşist ideologiyası yürüdən işğalçı Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində oktyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın Bərdə rayonuna "Smerç" yayılım atəşi reaktiv sistemdən atılan raket atəşləri nəticəsində 5 nəfər mülki şəxs, o cümlədən, azyaşlı uşaq həlak olub, uşaqlar və qadınlar da olmaqla, 13 nəfər ciddi yaralanıb. Bunun ardınca oktyabrın 28-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Bərdə şəhərinin dinc sakinlərinin sıx olduğu ərazisində beynəlxalq hüquqla qadağan olunmuş kaset bombalarından istifadə edilməklə zərbələr endirilməsi nəticəsində 21 nəfər həlak olub, 70-dən çox insan isə yaralanıb. Ümumilikdə, Ermənistan ordusunun Bərdəyə 2 gün ərzində "Smerç" yayılım atəşi reaktiv sistemdən atılan raket atəşləri nəticəsində 26 nəfər həlak olub, 80-dən çoxu yaralanıb.

əhalinə olan və Qazax rayonunun Aşağı Əskipara, Quşçu Ayırım, Xeyrimli və Məzəm kəndləri ilə həmsərhəd, eləcə də Dağlıq Qarabağdan xeyli kənarda yerləşən Bağanis Ayırım kəndi ermənilərin işğalçılıq siyasəti nəticəsində zəbt olunmuşdur.

Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, BMT-nin Baş Assambleyasının 44-cü sessiyasında 1989-cu il noyabrın 20-də qəbul edilmiş BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasını Ermənistan

Bunun ardınca isə, sentyabrın 8-də ermənilər Qaradağlı kəndində 3 nəfər kənd sakininin üzərinə dizel yanacaq tökərək yandırmış, 2 nəfər isə başını kəsmişlər. 1992-ci il fevralın 13-17-də isə erməni silahlı dəstələrinin Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndinə silahlı hücumu zamanı 118 nəfər (uşaq, qadın, qoca) esir götürülmüş, kəndin Böyük bağı adlanan yerində 33 nəfər ermənilər tərəfindən güllələnmiş, eyni zamanda, öldürülən və yaralı halda olanları bir yerdə təsərrüfat quyusuna tökərək basdırmışlar.

Əsirlərin bir hissəsi Qaradağlı-Xankəndi yolu üzərində yerləşən erməni kəndlərində məşinlardan düşürülmüş və həminin gözü qarşısında güllələnmişdir. Daha sonra isə 2 nəfər Zəki bulağında, 2 nəfər Cəmiyyət kəndində öldürüldü. Əsirləkdə olan 68 nəfər kənd sakininə ermənilər əzab və işgəncələr verərək onları amansız-

itirib. 56 nəfər diri-diri yandırılmışdır. Günahsız mülki əhalini özünə hədəf seçən Ermənistanın insanlığa əleyhinə törətdiyi bu cinayət əməli təsadüfi xarakter daşmır, belə əməllərin törədilməsi sistemli xarakter daşıyır və cinayətkar Ermənistan həm işğal zamanı, həm də işğalın davam etdiyi 30 ilə yaxın müddət ərzində mütəmadi olaraq cəbhəyanı ərazilərdə Azərbaycan vətəndaşı olan mülki əhalini, əsasən də qadınları və azyaşlı uşaqları xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirmişdir.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanğıc dövründə –1988-ci ildə azərbaycanlılar Ermənistan SSR-dəki doğma yurd yerlərindən zorla qovulan zaman 217 soydaşımız qətlə yetirilmişdir ki, onların da 57-si qadın, 23-ü uşaqlardır. Ancaq şahidlərin sözlərinə görə öldürülən uşaqların sayının daha çox olması haqqında faktlar da vardır. Belə ki, 1988-ci il dekabrın 5-də ermənilər Hamamlı şəhərində (Spitak) 17

İşğalçı Ermənistan qanlı müharibə cinayətlərini davam etdirir

da ratifikasiya edib. Lakin buna baxmayaraq, uşaqlara qarşı zorakılıq əməlləri törətməkdən çəkinmir, istər müharibə, istərsə də atəşkəs zamanı öz çirkin niyyətlərini həyata keçirir. Ermənistanın Azərbaycanın mülki əhalisinə və mülki obyektlərə birbaşa və qəsdən hücumları beynəlxalq humanitar hüququn və insan haqlarının, xüsusilə 1949-cu il Cenevrə konvensiyaları və ona 1 sayılı əlavə, həmçinin uşaqların hüquqları və İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında konvensiyaların ciddi şəkildə pozulmasıdır. Buna dünya ictimaiyyəti və BMT-nin üzv dövlətləri tərəfindən layiqli qiymət verilməlidir.

İqlə qətlə yetirdilər. Ümumilikdə, Qaradağlı kəndində qətlə yetirilənlərdən 20 nəfəri 10–12 yaşına qədər uşaq, yarıya qədəri isə qadınlar olmuşdur.

1992-ci il aprel ayının 7-dən 8-nə keçən gecə Ermənistan silahlı birləşmələri Kəlbəcər rayonunun 130 evdən ibarət Ağdaban kəndini tamamilə yandırmış, 779 nəfər dinc sakininə amansız işgəncələr vermişdir. Ağdaban kəndində ermənilərin həyata keçirdikləri soyqırımı nəticəsində 39 nəfər xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmişdir. Onların arasında 8 nəfər 90–100 yaşlı qoca, 2 azyaşlı uşaq, 7 qadın diri-diri odda yandırılmış, 2 nəfər itkin düşmüş, 12 nəfər ağır bədən xəsarəti yetirilmişdir.

azyaşlı uşağı iri diametrlı boruya dolduraraq hər iki tərəfini qaynaq etmiş. sonra hündür uçurumdan düşürərək ataraq uşaqları qətlə yetirmişlər. Həmin ilin noyabrında Quqarkda (Qarakilsə-Pəmbək mahalı) 70-ə yaxın 5–12 yaşlarındakı uşağı yenə boruya dolduraraq hər iki tərəfini bağlamışlar. Qətləmin üstü yalnız 1988-ci ilin dekabrında baş verən zəlzələ zamanı köməyə gələn fransalı xilasedicilər tərəfindən açılmışdır.

Ümumilikdə, XX əsrin sonunda monoetnik Ermənistan yaratmağa nail olan ermənilər tərəfindən 217 azərbaycanlı qətlə yetirilmişdir. Bunlardan 49 nəfəri ermənilərin əlindən qaçarkən dağlarda donmuş, 41 nəfər qəddarlıqla

son dövrdə də 32 uşaq erməni terrorunun qurbanı olmuşdur ki, onlardan 13-ü həlak olmuş, 19-u isə yaralanmışdır.

Ermənistan işğalla bağlı beynəlxalq təşkilatların qəbul etdiyi sənədlərin icra edilməməsinə və onların kağız üzərində qalmasını görərək, beynəlxalq təşkilatlarda işğalçı ilə işğala maruz qalan arasında fərq qoyulmamasından və işğalçı siyasətinə görə ona qarşı heç bir sanksiya tətbiq edilməməsindən ruhlanaraq qanlı cinayətlər törətməkdə davam edir. Belə ki, 2017-ci il iyulun 4-də Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın Füzuli rayonunun Alxanlı kəndini 80 və 102 millimetrik minaatanlardan və dəzgahlı qumbaraatanlardan atəşə tutmuş və bu təcavüz nəticəsində 2 yaşlı Quliyeva Zəhra və nənesi həlak olmuşlar.

24 oktyabr 2017-ci ilə olan məlumata görə, Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi müddətində 1440 nəfər esir və girovluqdan azad edilmişdir ki, onların 278 nəfəri qadındır. Münaqişə nəticəsində 265 qadın itkin düşmüş, 98 qadın isə hələ girov kimi qeydiyyata deyildir.

Bildirək ki, BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasının qəbul edilməsindən 30 ildən çox, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1325 sayılı Qadınlar, Sülh və Təhlükəsizlik qətnəməsinin qəbul olunmasından 20 il keçir. Ancaq dünya birliyi, xüsusilə dünyanı təşkil edən qlobal güclər təcavüzkar Ermənistanı sülhə məcbur etmək üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 822, 853, 874, 884 sayılı qətnəmələr əsasında qeyd-şərtsiz Azərbaycan torpaqlarından çıxması tələbini qoymur.

Bu baxımdan, dövlətimiz BMT-nin Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə rəhbər tutub öz ərazilərini azad etmək hüququ var və bundan istifadə edərək uğurlu və genişmiqyaslı əks-hücum əməliyyatları həyata keçirir və BMT Təhlükəsizlik Şurasının 27 il yerinə yetirilməmiş qəbul qətnəmələrini özü icra edir. Azərbaycan əks-hücum əməliyyatı həyata keçirərək işğal altında olan ərazilərini bir-birinin üzərinə ataraq azad edir. Hərbi baxımdan məğlub olduğunu dərk edən Ermənistan və havadarları isə beynəlxalq hüquqdan, insan haqlarından, sülh danışıqlarının mühümlüyündən dəm vurmağa başlayıblar. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, münaqişə ilə bağlı vasitəçilik edən dövlətlərin mövqeyi birmənalı şəkildə bəllidir. Xüsusilə tərəfsiz vasitəçilik missiyasını öz üzərinə götürmüş ATƏT-in Minsk qrupunun mücərrəd və ənənəvi bəyanatları yalnız status-kvonoyu qoruyub saxlamağa çalışan Ermənistanı hər dəfə bir az daha da şirnikləndirmişdir.

Bununla yanaşı, "azadlıq çarçısı" olan bəzi beynəlxalq

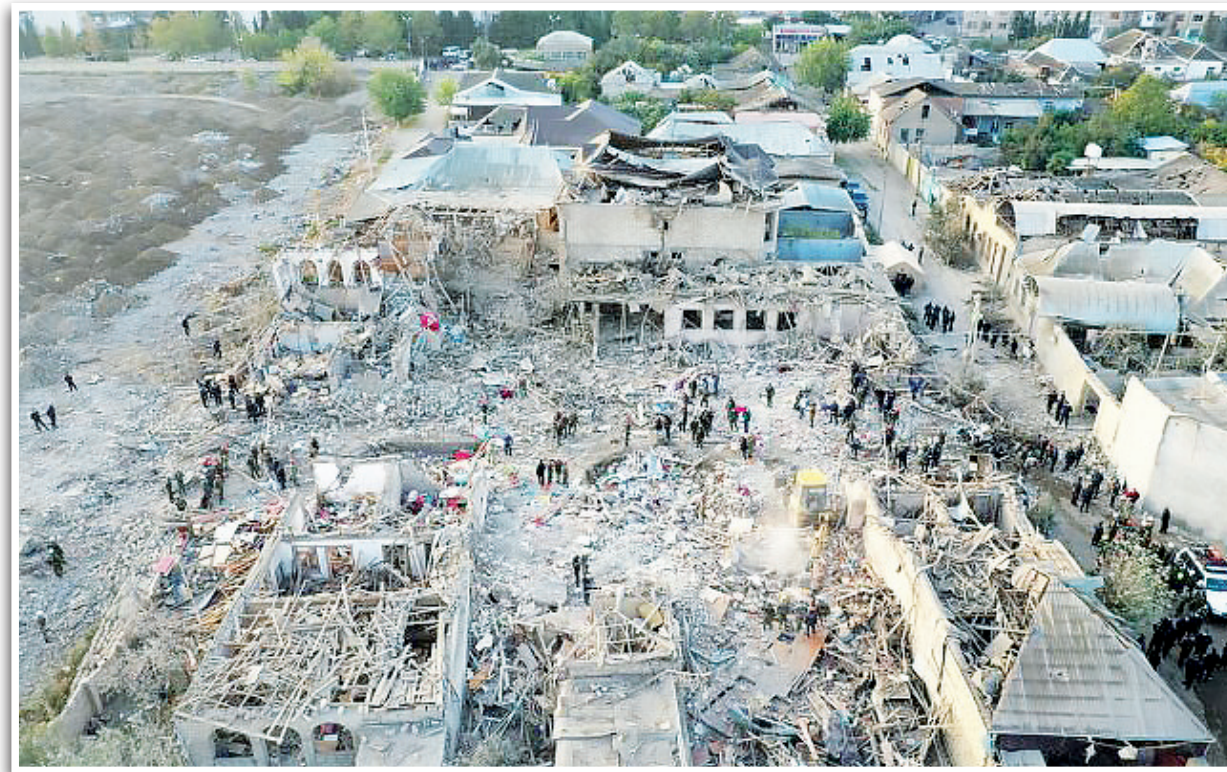
təşkilatların, xüsusilə beynəlxalq QHT-lərin, o cümlədən, "Freedom House", "Amnesty International", "Human Rights Watch", "Transparency International", "Free Press", "Mercy Corps", "Beynəlxalq Böhran Qrupu", "Sərhədsiz Reportyorlar", OCCRP və digər bu kimi qurumlar və bir sıra Qərb təşkilatlarının bu faciələrə seyri münasibəti acı təəssüf doğurur.

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev açıqlamalarında sentyabrın 27-dən bu günə qədər Ermənistanın hərbi potensialına sarsıdıcı zərbə vurulduğunu qeyd edərək demişdir: "Biz döyüş meydanında tam üstünlüyü əldə etmişik və demək olar ki, Ermənistanın hərbi-texniki potensialını böyük dərəcədə sıradan çıxara bilmişik. Ancaq sual olunur: bu qədər silah, bu qədər texnika Ermənistanda haradandır? Ermənistanın hərbi büdcəsi bəlli, Ermənistanın dövlət büdcəsi də bəlli. Ermənistan bankrot olmalıdır. Bu ölkənin xarici dövlət borcu ölkənin ümumi daxili məhsulunun 60–70 faizini təşkil edir. Bu ölkənin sərbəst valyuta ehtiyatları cəmi 1,5 milyard dollardır, bu da bank rezervləridir. Bu, yeni sərbəst vəsait deyil. Hansı pulla bu silah və texnikanı alır? Təkcə bu günə qədər məhv edilmiş və qənimət kimi götürülmüş texnikanın qiyməti əşyası 2 milyard dollar səviyyəsindədir. Ancaq hələ də bunların texnikası qalıbdır. Hələ də həm işğal edilmiş torpaqlarda, eyni zamanda, Ermənistan ərazisində. Sual olunur, kim onları silahlandırır?"

Azərbaycan Prezidenti daha sonra demişdir: "Əgər beynəlxalq birlik Ermənistanı törədilmiş cinayətlərə görə məsuliyyətə cəlb etmək istəmirsə, – necə ki, Xocalı soyqırımına görə heç kim onları məsuliyyətə cəlb etməyib, – biz özümüzü onları məsuliyyətə cəlb edərik. Biz özümüz onların cəzasını verəcəyik, özümüz onların məsuliyyətə cəlb etməyib, – biz özümüzü onları məsuliyyətə cəlb edərik. Biz özümüz onların cəzasını verəcəyik, özümüz onların məsuliyyətə cəlb etməyib, – biz özümüzü onları məsuliyyətə cəlb edərik."

Dövlətimizin başçısı birmənalı olaraq bütün dünyaya bəyan etmişdir ki, Azərbaycanın işi haqq işidir və Qarabağ Azərbaycandır!

Elçin ƏHMƏDOV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru, siyasi elmlər doktoru

Qeyd etmək lazımdır ki, XX əsrin sonundan başlayaraq keçən dövr ərzində, xüsusilə 1988–1993-cü illərdə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanı uşaqların qətlə yetirilməsi ilə bağlı kifayət qədər faktlar vardır. 1989-cu ildə Kərkicahanda 9 yaşlı Nicat və 11 yaşlı Nadir İbrahimov ermənilər tərəfindən güllələnmişdir. Müharibənin ilk illərində Kəlbəcərdə 8 uşaq – Sahil Məmmədov (10 yaş), Rəzim Salımanov (8 yaş), Anar Valehov (7 yaş), Cahid İbişov (10 yaş), Səxavət Dəmiroğlu (14 yaş), Natiq Əsgərov (14 yaş), Bəxtiyar Xəlilov (11 yaş) və Azər Orucov (7 yaş) vəhşicasına qətlə yetirilmişdir. Ermənistan ordusu tərəfindən 2011-ci ildə Ağdama 9 yaşlı Fərid Bədəlov, Tovuzda isə 13 yaşlı Aygün Şahmalıyeva qətlə yetirilmişdir.

1991-ci il iyulun 27–28-də Xocavənd rayonunda ermənilərin "Qarabağ" terror təşkilatının üzvləri Qaradağlı kəndinə hücum edərək Vərəndəli fermasında 6 nəfər kənd sakinini (3 nəfər qadın olmaqla) diri-diri yandırmışdılar.

Füzuli rayonunun işğal zamanı Horadiz yolunda tutulmuş 40 nəfər mülki şəxsın 29 nəfəri, Gorazılı kəndində götürülmüş girovların 40 nəfəri, Kəlbəcər rayonunun Başlıbel kəndindən girov götürülmüş qoca, qadın və uşaqlardan 29 nəfəri yerində öldürülmüş, meyitlərə qarşı əxlaqsızlıq və vandalizm hərəkətləri yol verilmişdir. Kəlbəcər rayonunun "Tunel" adlanan yerində güllələnən dinc sakinlərin izini itirmək məqsədi ilə meyidlər yük avtomobilinin üstünə yığılaraq məşinlə birlikdə yandırılmışdır. Bu günahsız soyqırımın qurbanlarının, az qala, yarısı qadınlar və uşaqlar idi.

Bundan əvvəl Xocalıda öldürülən 613 nəfərdən 63-ü də uşaq idi. Bu kütləvi qırğın, vandalizm aktı zamanı 56 nəfər xüsusi qəddarlıq və amansızlıqla qətlə yetirilmiş, başları kəsilmiş, yaxud başlarının dərisi soyulmuş, gözləri çıxarılmış, hamı qadınlar süngü ilə dəşik-dəşik edilmişlər. Xəsarət alanlardan 487 nəfəri şikəst olmuşdur ki, onlardan 76 nəfəri azyaşlıdır. 8 ailə tamamilə məhv edilmiş, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq valideynlərindən birini

döyülərək qətlə yetirilmiş, 35 nəfər işgəncələrə qətlə yetirilmiş, 115 nəfər yandırılmış, 16-sı güllələnmiş, 10 nəfər əzab və işgəncələrə dözməyərək infarktdan ölmüş, 2 nəfər xəstəxanada həkimlər tərəfindən öldürülmüş, digərləri isə suda boğularaq, asılaraq, elektrik cərəyanına verilərək, başları kəsilərək qətlə yetirilmişdir. Bu illərdə 1154 nəfər yaralandı, yüzlərlə adama işgəncələr verildi.

Ermənistan mülki əhalini, xüsusilə qadınları və körpə uşaqları qəddarcasına qətlə yetirməsinin qısa statistikasını rəsmi İrəvanın cinayətkar hakimiyyətinin və ümumi ictimai həyatın faşizm ideologiyasına büründüyünü, terrorun dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəldiyini bütün amansızlığı ilə bir daha sübut edir. Ermənilərin qətlə yetirdiyi uşaqlar haqqında onu qeyd etmək vacibdir ki, Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi nəticəsində 193 azərbaycanlı körpə erməni vandalları tərəfindən qətlə yetirilmiş, 61 uşaq itkin düşmüş, 27-si isə əsirləkdə soragsız qalmışdır. 1994-cü ildə atəşkəs rejiminin elan olunmasına baxmayaraq,